

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vlaanderen
is open ruimte

Verslag

1. [Inleiding](#)
2. [Methodiek & deelnemers](#)
3. [Lessons Learned](#)
4. [Aanzet pilootprojecten](#)
5. [Evaluatie](#)
6. [Bijlagen](#)

1. Inleiding

De VVSG, ondersteund door de Vlaamse Landmaatschappij voor het thema voedselbeleid, zet in op de thema's lokale voedselstrategie overkoepelend, voedselverspilling, korte keten, duurzame aanbestedingen, gezonde en duurzame voeding, ruimte voor voedsel.

Dit via digitale lerende netwerken (30 tal lokale besturen per sessie), de provinciale voedseldagen en tevens een digitaal draaiboek.

De eerste fase van een voedseldag is een overlegmoment met de actoren uit die regio rond dat bepaald thema. 24 november 2020 was het thema duurzame en gezonde voeding in de provincie West-Vlaanderen. De input wordt gebruikt om een voedseldag in 2021 te organiseren voor lokale besturen. (deze zullen op de provinciehuizen plaatsvinden) Uiteraard is het hogere doel oplossingen te vinden voor struikelblokken die er nu zijn. Oplossingen die door onderlinge samenwerking makkelijker kunnen gerealiseerd worden.

In 2022 organiseert de VVSG ook een gewestelijke voedseldag waarbij alle lessons learned in de verschillende provincies aan bod zullen komen. Daarnaast zullen we (gezamenlijk) discussie nota's schrijven per thema die we aan politieke mandatarissen voorleggen via onze bestuurlijke commissies en raad van bestuur. Op die manier kunnen we ook extra politieke draagkracht creëren om de verandering teweeg te brengen.

Voor de facilitering van een digitale interactieve workshop hebben we gekozen voor een samenwerking met Route 2030.

2. Methodiek en deelnemers

De hoofdvraag luidde “Hoe kunnen we gezamenlijk bijdragen tot de transitie naar meer gezonde en duurzame voeding ” ?

Deze vraag is nadien onderverdeeld in 4 subthema's die elke door een team van 6 personen is behandeld:

Hoe kunnen we gezamenlijk bijdragen tot meer aandacht voor gezonde en duurzame voeding in de horeca, grootkeukens, scholen, en zorginstellingen ? **Zie bijlage 1-3**

1. Horeca West-Vlaanderen - Guy Claes - info@troopeird.be
2. Ter Duinen - Koen Hardeman - koen.hardeman@hotelschoolkoksijde.be
3. Proof Vives annelien.desplenter@vives.be
4. Stad Brugge Karine De Batselier - karine.debatselier@brugge.be
5. Hanssens Catering - Arthur Hanssens - info@hanssens.be
6. Rikolto - Myrthe Peijnenborg - myrthe.peijnenborg@rikolto.org
7. Oostende - Kathy Belpaeme - kathy.belpaeme@oostende.be
8. Facilitator Leen Broekaert - VVSG - Leen.Broekaert@vvsg.be

Hoe kunnen we gezamenlijk bijdragen tot een betere koppeling tussen gezonde en duurzame voeding en de armoedebeweging ? **Zie bijlage 4-6**

1. Oostende - Ewoud Dutellie - ewoud.dutellie@oostende.be
2. Wervel - Arthur Follebout - arthur@wervel.be
3. ILVO - Carla Mingolla - carla.mingolla@ilvo.vlaanderen.be
4. Gemeente Kortemark - ann.sap@kortemark.be
5. Gezond leven - Loes Neven - loes.neven@gezondleven.be
6. Provincie West-Vlaanderen - Lode Tanghe - lode.tanghe@west-vlaanderen.be
7. Facilitator Jan Beynen - Route 2030 - jan@route2030.be

Hoe kunnen we gezamenlijk bijdragen tot een gezonde en duurzame voeding op mondiaal vlak ? **Zie bijlage 7-9**

1. Wereldhuis W.VI - Katrijn Compennolle - katrijn.compennolle@west-vlaanderen.be
2. VELT - Nadia Tahon - nadia@velt.nu
3. Inagro - Katrien Grauwet - katrien.grauwet@inagro.be
4. Boerenbond + Gemeente Staden - Hans Mommerency - hans.mommerency@boerenbond.be
5. BBL - Laurens De Meyer - laurens.demeyer@bblv.be
6. Facilitator Sara Vermeulen - Route 2030 - jan@route2030.be

Hoe kunnen we gezamenlijk bijdragen tot meer keuze voor gezonde en duurzame voeding bij de burgers ? **Zie bijlage 10-12**

1. EVA vzw Nena Baeyens - nenab@evavzw.be
2. Departement omgeving - Kristof Rubens - kristof.rubens@vlaanderen.be
3. Gemeente Kortemark - Eva Vanhuyse - eva.vanhuyse@kortemark.be

4. Dripl - Colin Deblonde - colin@dripl.be
5. POM - An-Sofie Pinket - an-sofie.pinket@pomwvl.be
6. Gezond leven - Lieve Evens - lieve.evens@gezondleven.be
7. Facilitator Steven Desair - VVSG - steven.desair@vvsg.be

Elk team heeft volgende stappen doorlopen:

1. Probleem definitie
2. Brainstorm & idee selectie
3. SDG cirkel oefening
4. Pitch ([bekijk de pitches hier](#))

3. Lessons learned

- Voedselomgeving
 - Omgeving scheppen voor toegankelijke voeding (prijs, fysieke omgeving, ...)
 - Maak van gezonde en duurzame voeding de standaard
 - De gezonde en duurzame keuze de makkelijke keuze maken
 - Ziekenhuizen (zorg)
 - Scholen
 - Werk maken van voedsel geletterdheid. Educatie start bij de kinderen. Gebrek aan kennis omtrent duurzame en gezonde voeding. In de leerdoelstellingen integreren
 - Begeleiding
 - Begeleidingstrajecten voor alle voedingspartners, welzijnscentra, ziekenhuizen, reftermedewerkers, voedingsindustrie, ...
 - Gezonde wijk, gezonde school, gezonde voeding op het werk
 - Gezonde voeding in de openbare ruimte: plukfruit, volkstuinten, drinkwater...
 - Boeren
 - Hoe alle boeren meenemen in het verhaal
 - Hoe de prijs eerlijk houden voor producent en toch toegankelijker maken ?
 - Inzetten op voedselroutines
 - Lagere absolute en relatieve milieudruk
 - Eiwittransitie
- Lokale besturen
 - Voeding nog geen prioriteit bij vele gemeenten
 - Perfect om regierol op te nemen in organisatienetwerk
 - ruimte maken voor personeelsinzet binnen lokale besturen
 - Bij elk lokaal bestuur een voedselambtenaar aanstellen
 - Kan ook regionaal worden opgepakt
 - kleine acties kunnen heel wervend zijn, bv premie van gemeente die je lokaal kan gebruiken voor gezonde voeding
 - Good practices delen
- Vlaanderen

- Overkoepelend Voedselbeleid uitwerken
 - Green Deal, SDG's, GLB hervorming
 - Net zoals de bouwmeester een voedselsysteem meester in het leven roepen
 - Per lokaal bestuur een voedselregisseur
- Key Stakeholders samenbrengen uit alle hoeken
 - Alle partners uit de keten meer samenzitten en luisteren naar noden kansen
- Versterk bestaande initiatieven, overlegplatformen
- Communicatie
 - Wat is gezonde voeding? Wat is duurzame voeding. Wordt vanuit verschillende perspectieven anders geformuleerd. Eenduidige formulering nodig, ook met de nodige nuancering
 - Vertrekken vanuit de voedingsdriehoek
 - Vlaamse campagne sensibilisering (productie, gezondheid, prijs, duurzaamheid, ...)
 - Gezondheidsvoordelen op LT aanwijzen. (ook economische voordelen daaraan gekoppeld)
 - Bewijzen dat gezond eten niet duurder is
 - De keten visualiseren
 - Meten is weten
 - Goede monitoring brengt uitdaging en evolutie in kaart
 - Wervende niet belerende communicatie
 - Consument meenemen in het proces als volwaardige partner
 - Nudgingtechnieken toepassen
- Handel
 - Fiscaliteit
 - algemeen systeem om ook milieukost te verrekenen
 - Hoe de prijs eerlijk houden voor producent en toch toegankelijker maken ?
 - import-export systeem herbekijken
 - Retail zeker meenemen in het overleg
 - Transparantie van de keten
 - Proces van grond tot mond analyseren en kijken waar er een win is om duurzaamheid te verhogen -> gemakkelijk wins detecteren
 - Kringlopen sluiten
 - Eiwittransitie
- Leaving no one behind (extra aandacht)
 - Iedere doelgroep betrekken. Zeker de kansarme doelgroep. Komen tot slimme combiprojecten: armoedebestrijding, korte keten, lokale distributie, ontmoeting, ...
 - Combihubs
 - structureel aanbod gezonde en duurzame voeding (niet afh van overschotten)
 - Voedselwoestijn (ruimtelijke ordening)
 - Lokale boeren betrekken overschotten oogst

- Sociale tewerkstelling op boerderij
- Refield: nieuw coöperatief model ontwikkelen tussen landbouwers en welzijnsorganisaties.
 - bruggen bouwen tussen burger en boeren
 - boeren ondersteunen bij welzijnsvragen, aanbieden van praktische concrete hulp
 - gezonde betaalbare voedsel voor mensen met een laag inkomen.
- Fairtrade ook meenemen
 - coöperaties in het globale zuiden inhoudelijk steunen

4. Aanzet pilootprojecten

- Gezonde voedselomgeving
 - Opzet gezondenhuis ipv ziekenhuis
 - gezonde wijk, gezonde school, gezonde voeding op het werk
 - Gezonde voeding in de openbare ruimte: plukfruit, volkstuinten, drinkwater...
 - Voedselgeletterdheid - In de leerdoelstellingen integreren
 - Begeleidingstrajecten voor alle voedingspartners, welzijnscentra, ziekenhuizen, reftermedewerkers, voedingsindustrie
- Lokaal bestuur
 - Bij elk lokaal bestuur een voedselambtenaar aanstellen
 - Kan ook regionaal worden opgepakt
 - kleine acties kunnen heel wervend zijn, bv premie van gemeente die je lokaal kan gebruiken voor gezonde voeding
- Vlaanderen
 - Overkoepelend Voedselbeleid uitwerken
 - Green Deal, SDG's, GLB hervorming
 - Net zoals de bouwmeester een voedselsysteem meester in het leven roepen
 - Per lokaal bestuur een voedselregisseur
 - Key Stakeholders samenbrengen uit alle hoeken
 - Alle partners uit de keten meer samenzitten en luisteren naar noden kansen
 - Versterk bestaande initiatieven, overlegplatformen
- Communicatie
 - Vlaamse campagne sensibilisering (productie, gezondheid, prijs, duurzaamheid, ...)
 - Meten is weten
 - Goede monitoring brengt uitdaging en evolutie in kaart
- Handel
 - Fiscaliteit
 - algemeen systeem om ook milieukost te verrekenen
 - Transparantie van de keten

- Proces van grond tot mond analyseren en kijken waar er een win is om duurzaamheid te verhogen -> gemakkelijk wins detecteren
 - Kringlopen sluiten
 - Eiwittransitie
- Leaving no one behind
 - Iedere doelgroep betrekken. Zeker de kansarme doelgroep. Komen tot slimme combiprojecten: armoedebestrijding, korte keten, lokale distributie, ontmoeting, ...
 - Combihubs
 - structureel aanbod gezonde en duurzame voeding (niet afh van overschotten)
 - Refield: nieuw coöperatief model ontwikkelen tussen landbouwers en welzijnsorganisaties.
 - bruggen bouwen tussen burger en boeren
 - boeren ondersteunen bij welzijnsvragen, aanbieden van praktische concrete hulp
 - gezonde betaalbare voedsel voor mensen met een laag inkomen.
 - Fairtrade ook meenemen
 - coöperaties in het globale zuiden inhoudelijk steunen

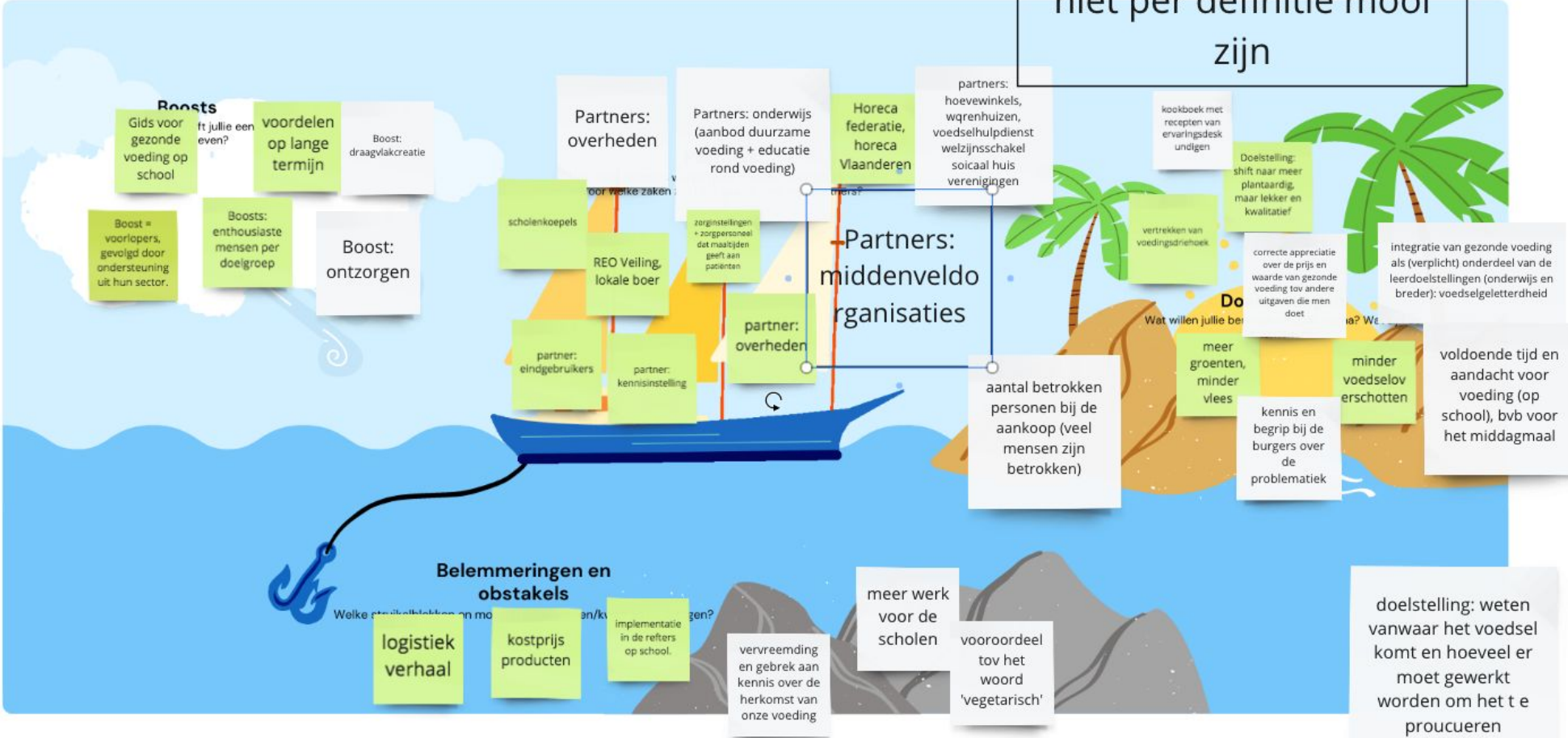
5. Evaluatie

[Klik op deze link](#) om de evaluatie te bekijken. De workshop en de praktische organisatie kregen gemiddeld 8/10.

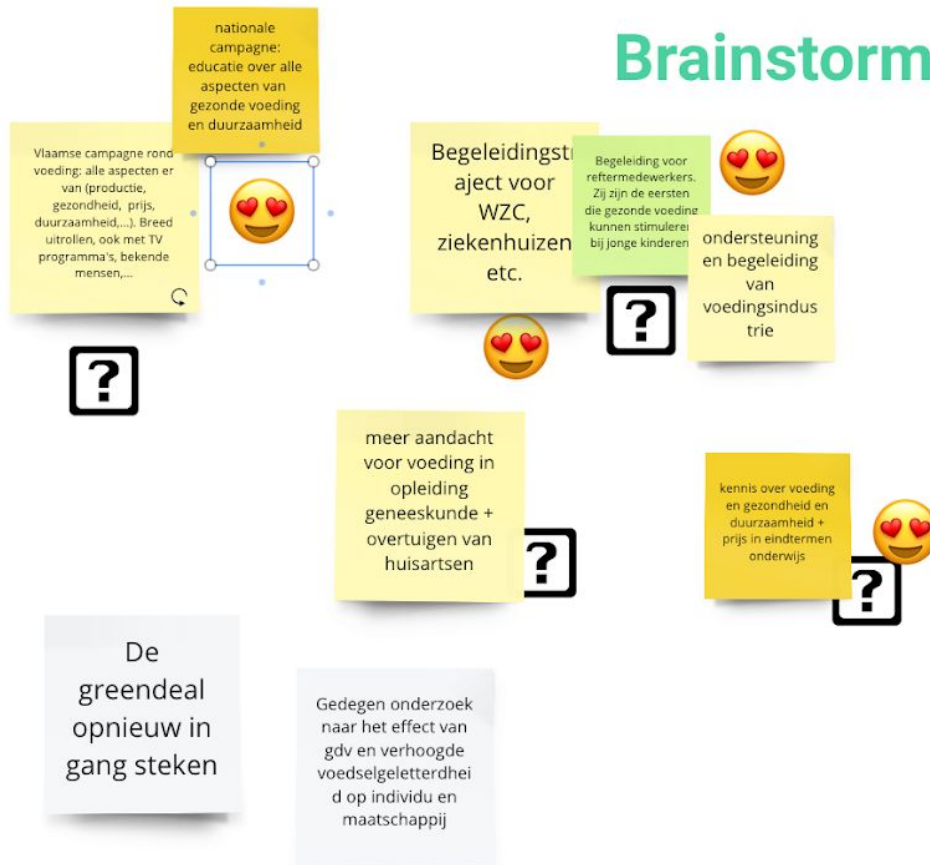
6. Bijlagen

Zie volgende pagina's.

doelstelling: weten wat
is gezonde voeding -
gezonde voeding moet
niet per definitie mooi
zijn

Brainstorm

Top Ideeën

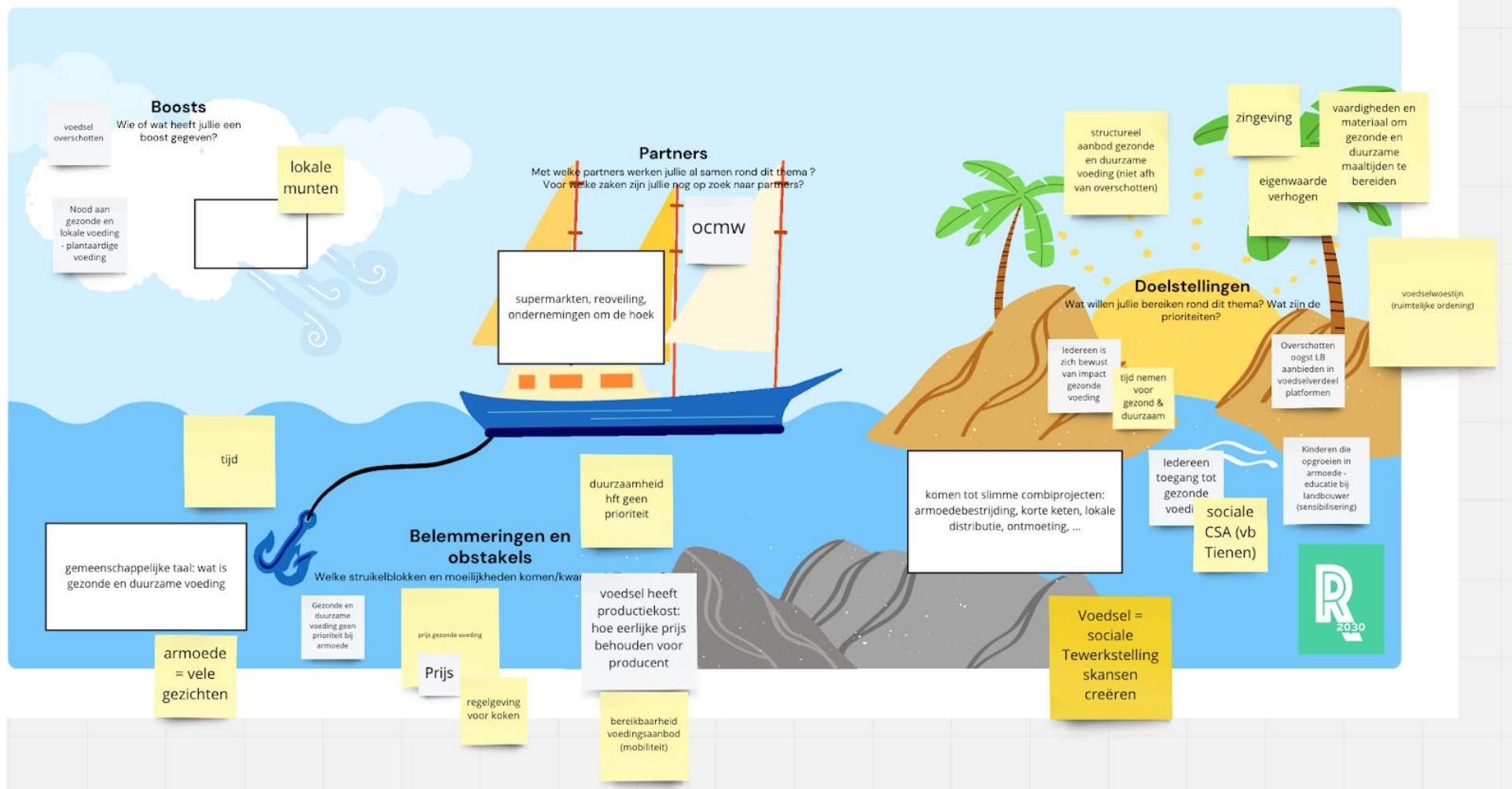
begeleidingstrajecten voor alle mogelijke voedingspartners WZC, ziekenhuizen, reftermedewerkers, voedingsindustrie

(Vlaamse) campagne rond voeding: alle aspecten er van (productie, gezondheid, prijs, duurzaamheid,...). Breed uittrollen, ook met TV programma's, bekende mensen,...

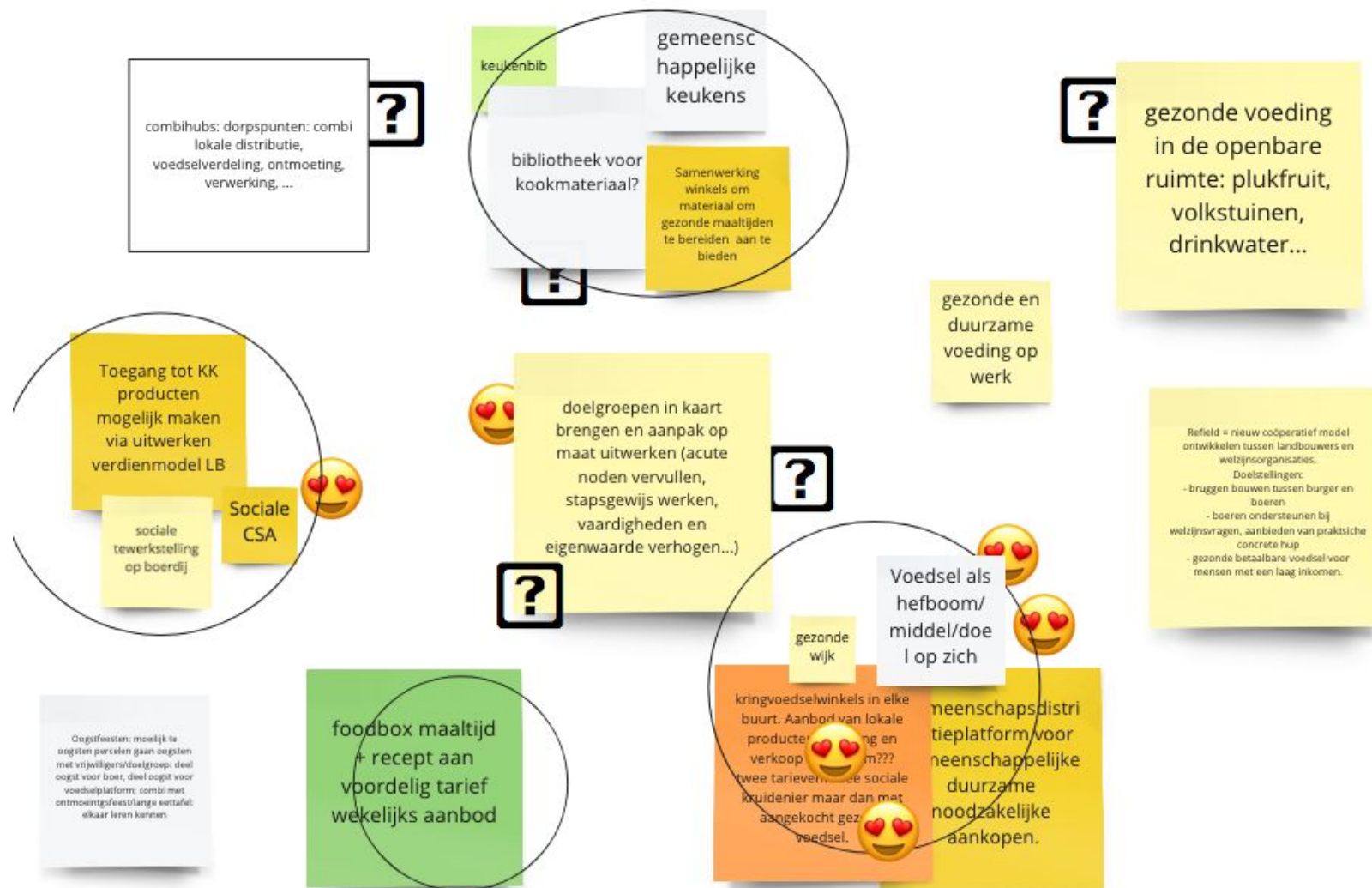
kennis over voeding en gezondheid en duurzaamheid + prijs in eindtermen onderwijs

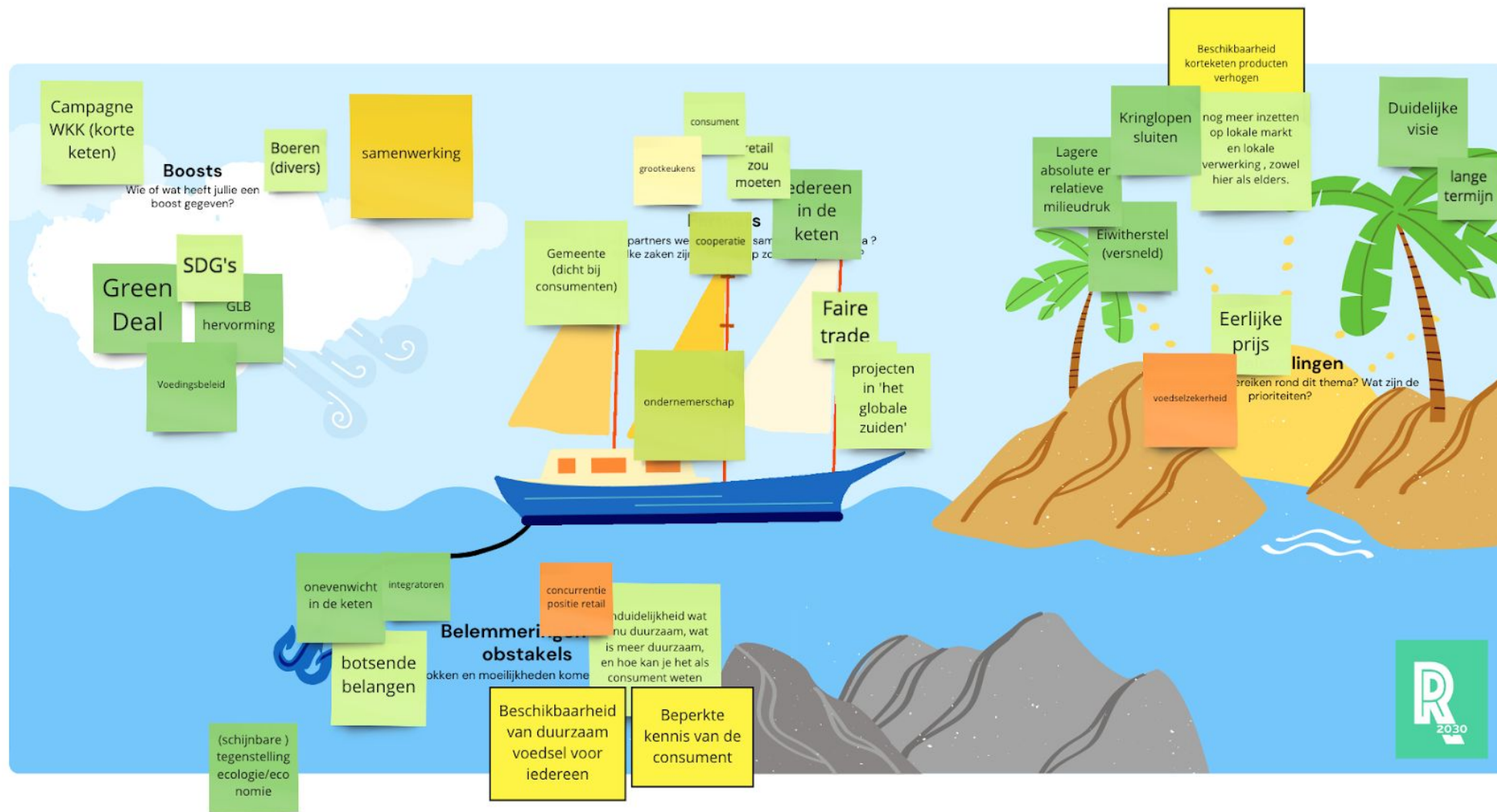
Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?
 aandacht voor de prijs van GDV (in functie van bestrijding van ongelijkheid)

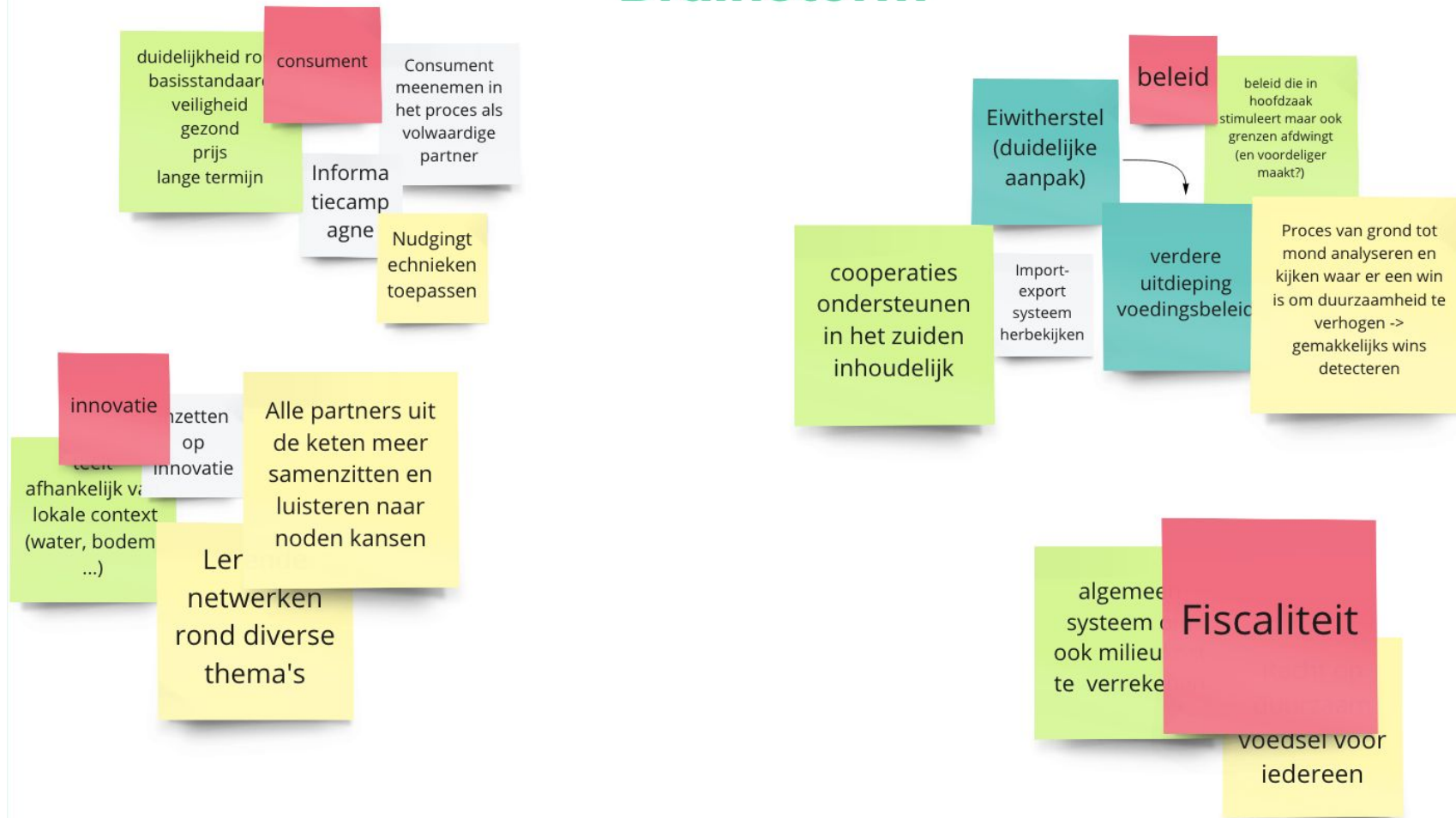
Brainstorm

Brainstorm

Instructies

1. Duid met de stift aan welke SDG's jullie idee gelinkt is.
2. Kunnen jullie jullie idee nog versterken aan de hand van de andere SDG's?
3. Vat jullie bevindingen samen in onderstaand tekstkader.

Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?

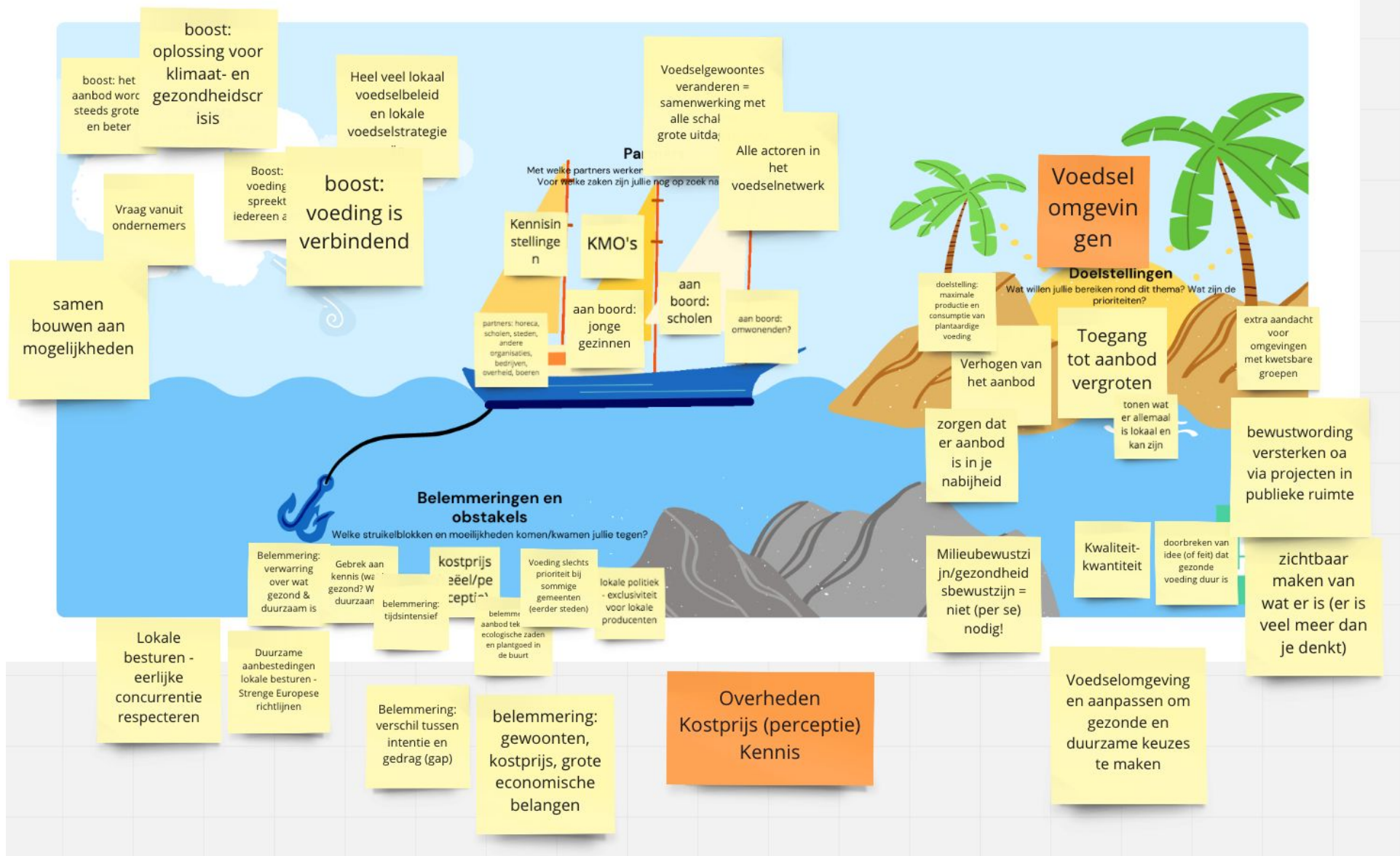
SDG 1: kan positief en negatief zijn (op mondiaal vlak kan het positief zijn)

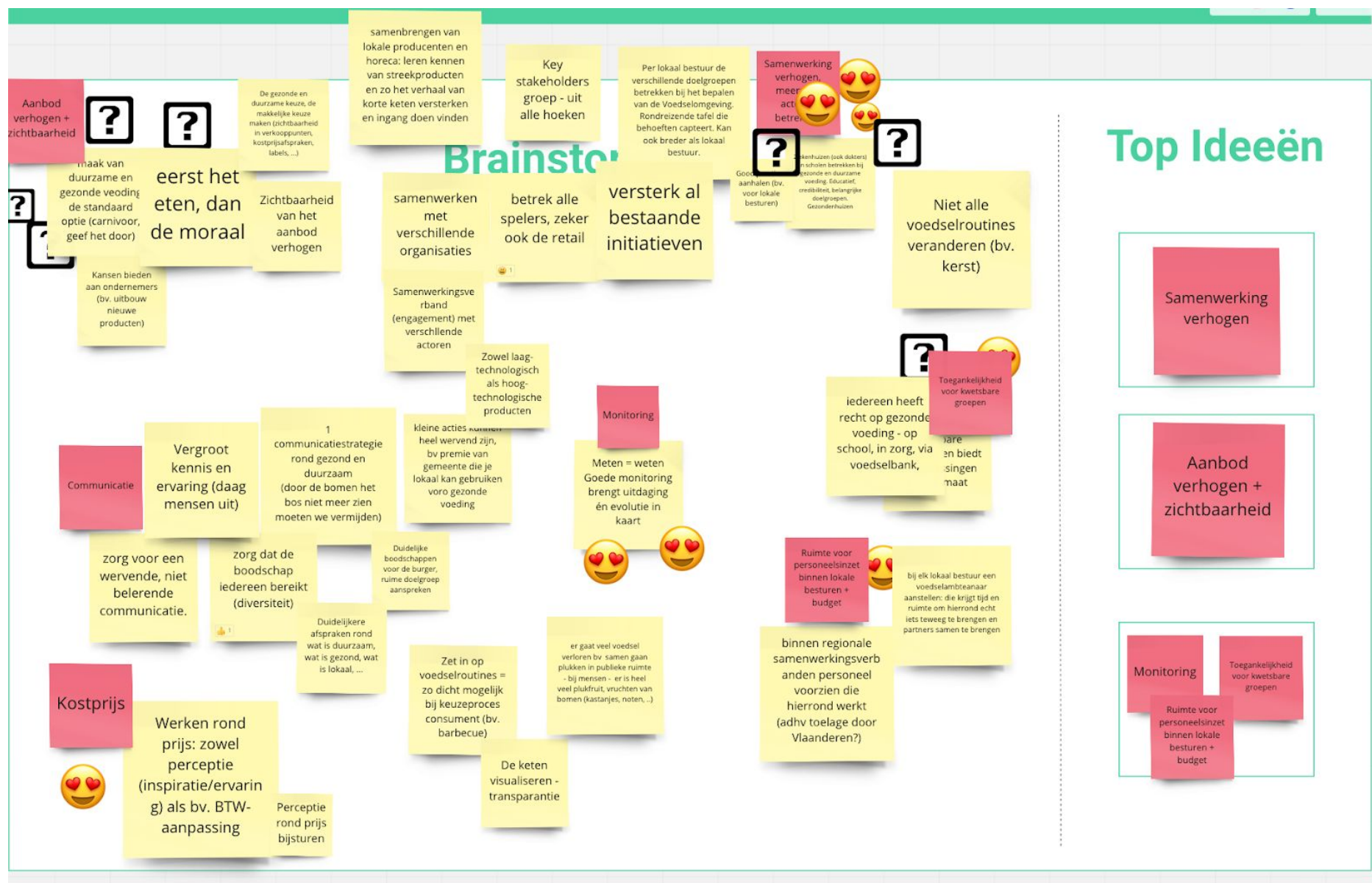
SDG 2: idem (op lange termijn voor iedereen eerlijker)

SDG 3: gezondere voeding gaat goedkoper worden? Niet per se (minder pesticide) ! We weten het niet :)

SDG 4: inzicht zal stijgen

SDG 5: neutraal

1. Duid met de welke SDG's gelinkt is.
2. Kunnen jullie nog versterk hand van de SDG's?
3. Vat jullie bev samen in on tekstkader.

Wereldwijd het systeem bekijken. Lokaal soms te eenzijdig. Het globale wordt vergeten
De kracht zit in de samenwerking dus partnerships zeer belangrijk
Alle SDG's kunnen gekoppeld worden aan ons idee
Landbouwsysteem mee krijgen in duurzame en gezonde transitie is een super grote uitdaging
Bottom-up

Extra aandacht
voor ondernemers
/ supermarkten